

regio- novosti

broj 10, rujan 2017.

S A D R Ź A J

AKTUALNA TEMA

Intervju s Matildom Copic (APPRRR)

REGIO-ANALIZA

Ruralna područja u Republici
Hrvatskoj

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Primjena metode scenarija u
planiranju i razvoju ruralnih područja
Hrvatske (CRORURIS)

REGIO-POJMOVNIK

Inovacije u ruralnim sredinama

OBAVIJESTI

Događanja / Obrazovanje /
Edukativne aktivnosti drugih
institucija

REGIO-PUBLIKACIJE

Regional Development in Rural
Areas: Analytical Tools and Public
Policies

Evaluation of Agricultural Policy
Reforms in the European Union: The
Common Agricultural Policy 2014-20

Landscape Planning and Rural
Development: Key Issues and
Options Towards Integration

Čuvajmo okoliš – razmislite prije ispisa ove publikacije!

Intervju s Matildom Copic (APPRRR)

Ovogodišnji rujan obilježen je događanjima vezanim za ruralni razvoj. Razvoj ruralnih dijelova Hrvatske od osobite je važnosti, stoga u ovom broju *Regio-novosti* donosimo intervju sa sveučilišnom specijalisticom upravljanja projektima, fondovima i programima EU, Matildom Copic, ravnateljicom Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Možete li prokomentirati dosadašnju provedbu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020. (Program)? Kasnimo li s provedbom? Ukoliko da, hoće li se kašnjenje odraziti i u financijskom smislu?

Postojale su određene poteškoće u provedbi, prije svega proistekle iz nedovoljno dobro definiranih prvih natječaja za investicijske mjere iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Dodatno, procedure su bile dosta složene te je obrada pojedinih natječaja trajala pretjerano dugo. Sve je to ugrožavalo pravodobnu provedbu mjera obuhvaćenih Programom. S druge strane, u Programu postoji nekoliko “osigurača”, koji omogućavaju siguran utrošak sredstava. Riječ je o tzv. IAKS¹ mjerama koje se plaćaju po principu sličnom izravnim plaćanjima. Sredstva iz EPFRR-a počeli smo koristiti tijekom 2015. godine. Od dostupnih 2,38 milijardi eura, ukupno 1,11 milijardi eura raspoloživo je kroz dosad raspisane natječaje – što predstavlja gotovo polovicu (46,8 posto) ukupno dostupnih sredstava za sedmogodišnje razdoblje. Korisnicima Programa koji su uspješno pripremili svoje projekte izdane su odluke o dodjeli sredstava u ukupnom iznosu od 672,9 milijuna eura, što čini

više od četvrtine dostupnih sredstava u ovom programskom razdoblju (oko 28 posto). Od ukupno dodijeljenih sredstava do sada je isplaćeno 390,8 milijuna eura, tj. više od polovice dodijeljenog iznosa (58 posto). Do konca ove godine očekuje se još veća ugovorenost od nekih 50 posto raspoloživih sredstava. Dakle, nema bojazni od kašnjenja koje bi izazvalo financijske gubitke. Naprotiv, u nekim “popularnijim” mjerama ugovaranje raspoloživih alokacija približno je planiranoj dinamici već u ovoj fazi.

Kakav je interes za sudjelovanjem u natjecajima čije se financiranje temelji na Programu? Koji su segmenti ruralnog razvoja najatraktivniji? Tko su tipični prijavitelji na natječaje? Uspijevaju li natječaji zainteresirati veći dio ciljne skupine?

Odaziv korisnika je doista dobar i, može se kazati, čak i preko inicijalnih očekivanja. Tako je, primjerice, na zadnji natječaj namijenjen malim poljoprivrednicima (operacija 6.3.1.) pristiglo preko četiri tisuće prijava (4.189 prijava). Na zadnje

¹ Integrirani administrativni i kontrolni sustav.

natječaje iz mjere 4, pristiglo je gotovo tisuću prijava. Vidi se značajan porast interesa korisnika i, u usporedbi s predpristupnim vremenom kada se po natječaju zaprimalo nekih 50-ak prijava, uočljiv je ogroman napredak u smislu odaziva. To ni ne čudi, s obzirom na to da je na raspolaganju značajno veći broj mjera i svakako višestruko veći iznos raspoloživih sredstava. Jednako dobar odaziv bilježi se i u mjerama namijenjenim javnim korisnicima te u gotovo svakom natječaju imamo značajno veći interes negoli raspoloživih sredstava. To pred administraciju stavlja i zadaću kreiranja takvih kriterija koji će osigurati odabir projekata koji su doista najbolji, a pojednostavljenjem procedura i uvođenjem novog sustava obrade, cilj je osigurati i puno bržu obradu natječaja za razliku od prethodnih natječaja. Što se tiče tipičnih prijavitelja, oni ovise o mjeri, ali može se reći da, barem ako se govori o investicijskim mjerama namijenjenim poljoprivredno-prerađivačkom sektoru, prevladavaju mali korisnici, koji i jesu skupina na koju cilja i Program.

***U kojoj mjeri je Program usmjeren na mlade?
Mogu li mjere koje se provode doista zadržati
i/ili privući mlade u ruralni prostor Hrvatske?
Koja su vaša očekivanja?***

Svakako da je Program usmjeren na mlade, što je vidljivo i iz činjenice da unutar njega postoji operacija 6.1.1. “Potpora mladim poljoprivrednicima”,

namijenjena isključivo mladim poljoprivrednicima koja ima svoju posebnu alokaciju. Na zadnjem natječaju za ovu operaciju, unutar koje korisnici ostvaruju paušalni iznos od 50.000 eura za provedbu aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu, zaprimljeno je 813 zahtjeva s iznosom potpore većim od 300 milijuna kuna, dok je na raspolaganju bilo nešto više od 75 milijuna kuna. Dakle, interes je četverostruko veći u odnosu na raspoloživa sredstva, što upućuje na to da mladi poljoprivrednici prepoznaju ovu operaciju kao priliku te da u ruralnom prostoru još uvijek postoji značajan broj naših potencijalnih korisnika. Kroz raspoložive mjere, podmjere i operacije, Programom se nastoji osigurati da na ruralnom prostoru i ostanu. Tome može pomoći cijeli niz mjera i operacija koje imaju za cilj poboljšanje kvalitete života na ruralnom prostoru poput infrastrukture, vrtića i sl. Još bih naglasila da unutar operacije 4.1.1. “Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva”, mladi poljoprivrednici, mlađi od 40 godina, mogu ostvariti i dodatne bodove, kao i dodatni intenzitet potpore od 20 posto. Sve su to alati koji bi trebali pomoći u zadržavanju mladih ljudi na ruralnom prostoru, što je naš cilj, ali i cilj Zajedničke poljoprivredne politike, koji se zrcali kroz europske uredbe koje omogućavaju različite oblike pomoći mladima. Naravno, sredstva iz Programa nisu dostatna da bi riješila demografske probleme hrvatskog sela i ruralnih područja te se u tom smislu očekuje potpora i iz drugih Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova.

Postoje li ograničenja u provedbi Programa? Ako da, koja su i na koji način utječu na uspješnost provedbe?

Program se, kao i drugi operativni programi, često doživljava kao instrument kroz koji bi trebalo financirati vrlo široku lepezu projekata, odnosno sve što se zamisli i svakome tko je zainteresiran. Tome zapravo nije niti smije biti tako, a programi upravo i služe kako bi se fokusiralo na područja koja

se ne mogu razvijati bez javne pomoći. Kod izrade svakog programa, pripremaju se sektorske analize koje imaju za cilj detektirati područja kojima je potrebna potpora, prioritete, mjere i ciljane skupine. Jednako tako, nije dovoljno samo potrošiti novac, nego je potrebno zadovoljiti i određene indikatore (pokazatelje) te postići disperziju sredstava na veći broj korisnika. Iz tih razloga postoje i određena ograničenja poput minimalne ili maksimalne proizvodnje, veličine projekta, dobi korisnika, veličine korisnika ili broja projekata koji se istodobno mogu provoditi. Iz perspektive poduzetnika riječ je svakako o preprekama za javljanje, dok je iz perspektive administracije riječ o alatima kojima se optimizira korištenje sredstava. Mi smo, primjerice u operaciji 4.1.1. i 4.2.1., u prvim natječajima imali maksimalni iznos potpore od čak pet milijuna eura po projektu, pri čemu se na isti natječaj moglo javiti više povezanih ili partnerskih poduzeća. U takvom slučaju imali bismo odličnu apsorpciju kroz mali broj korisnika, kojima u velikom broju slučajeva nije ni bila potrebna potpora. Sada smo u novim natječajima umanjili maksimalni iznos potpore na jedan, odnosno tri milijuna eura, uz mogućnost javljanja samo jedne tvrtke koja je u vezanom ili

partnerskom odnosu s drugim poduzećima. Znači, s aspekta jednog dijela poduzetnika uveli smo ograničenje, no kad gledamo s pozicije provedbe Zajedničke poljoprivredne politike i ciljeva ruralnog razvoja, omogućili smo javljanje širem krugu korisnika, pravedniju raspodjelu potpore na veći broj projekata te zadovoljstvo većeg broja poduzetnika, odnosno poljoprivrednika, ali i jačanje njihove konkurentnosti te smo zapravo postigli povećanu uspješnost provedbe.

Kada je predviđena privremena evaluacija provedbe Programa? Hoće li rezultati evaluacije biti javno prezentirani i dostupni?

U postupku je javna nabava za evaluaciju u sklopu godišnjeg izvješća. Takvih evaluacija će tijekom provedbe Programa biti još. Cilj evaluacije jest praćenje izvršenja pokazatelja i postignuća ciljeva Programa, ali služi i kao podloga u fazi programiranja Programa za novo programsko razdoblje. Svaka provedena evaluacija javno se objavljuje na mrežnoj stranici Upravljačkog tijela Programa. Druge obavljene evaluacije objavljene su javno na istoj mrežnoj stranici (<http://ruralnirazvoj.hr/program/ostali-dokumenti/>). ■

Ruralna područja u Republici Hrvatskoj

Dok su gradovi u Hrvatskoj definirani putem više zakonskih akata, ruralna naselja ili ruralna područja nisu eksplicitno definirana niti jednim zakonom, odnosno upravnom definicijom Republike Hrvatske. Ipak, pojam ruralnih područja posredno je definiran u nacionalnim strateškim dokumentima kao što su Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Strategija ruralnog razvoja, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.- 2020.

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske hrvatski prostor dijeli na tri kategorije: gradska područja (12 posto naseljenog teritorija RH i 63 posto ukupnog stanovništva), prijelazna, gradsko-seoska područja (27 posto naseljenog teritorija i 16 posto ukupnog stanovništva) i seoska, tj. ruralna područja (61 posto naseljenog teritorija i 21 posto ukupnog stanovništva). Ova temeljna tipizacija dodatno je produbljena u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske (iz 1997. godine) i to na pet osnovnih tipova područja: područja s pretežito gradskim obilježjima (G), područja koja imaju prijelazna obilježja između grada i urbaniziranog prostora (GU), područja koja imaju prijelazna obilježja između urbaniziranog prostora i sela (US), područja koja imaju pretežno seoska obilježja (S) i područja s manje od 100 stanovnika (O).

S druge strane, prema Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.- 2020. (Program), ruralno područje na razini programa definirano je na cijelom području RH, izuzev administrativnih centara četiriju gradova (Zagreb, Split, Rijeka i

Osijek). Prema podacima za 2011. godinu ukupno 3.217.117 stanovnika (75,08 posto ukupnog broja stanovnika RH) i 56.164 km² ruralnog područja (99,24 posto ukupnog kopnenog teritorija RH) obuhvaćeni su ovom definicijom. Program osigurava jedinstvenu primjenu politike ruralnog razvoja na cjelokupnom ruralnom području RH po definiciji "jedan program za cijeli teritorij". Ovako određena ruralna i mješovita područja Hrvatske obuhvaćaju prostor sela, mješovitih naselja, malih i srednjih gradova, odnosno prostor složene društvene i gospodarske strukture te mozaičnog krajolika, u kojem uz poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo postoji niz drugih djelatnosti i namjena.

S aspekta prostornog planiranja, najkorisniji postojeći polazni pristup kategorizacije prostora na urbani i ruralni, temelji se na Modelu diferencijacije urbanih, ruralnih i prijelaznih naselja u Republici Hrvatskoj Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine. Prema tom modelu, urbanim (gradskim) naseljima smatraju se:

- sva naselja sjedišta upravnih gradova (bez obzira na broj stanovnika)
- sva naselja veća od 10.000 stanovnika
- naselja od 5.000 do 9.999 stanovnika, s 25 posto i više zaposlenih u naselju stanovanja, i to u sekundarnim i tercijarnim djelatnostima (u odnosu na ukupan broj zaposlenih stanovnika naselja)
- naselja od 2.000 do 4.999 stanovnika, s 25 posto i više zaposlenih u naselju stanovanja, i to u sekundarnim i tercijarnim djelatnostima (u

odnosu na ukupan broj zaposlenih mještana) te s udjelom nepoljoprivrednih kućanstava od 50 posto i više.

Naselja, koja ne zadovoljavaju navedene kriterije, smatraju se ruralnim i prijelaznim naseljima. U tu skupinu uključena su sela i ostala, jače ili slabije urbanizirana naselja u ruralnom prostoru te suburbana naselja. U ovom modelu nedostaje podatak o gustoći naseljenosti, koji se često koristi kao pokazatelj na temelju kojeg se određena područja tretiraju urbanima ili ruralnima.

Prema metodologiji Eurostata, gotovo je 80 posto hrvatskog kopnenog područja klasificirano kao pretežno ruralno područje što je znatno više od prosjeka EU-27 gdje je prosjek 51,3 posto. Točnije, prema Eurostatovoj urbano/ruralnoj tipologiji, 79,1 posto hrvatske kopnene površine klasificirano je kao pretežno ruralno, 19,8 posto kao mješovito, dok je samo 1,1 posto područja klasificirano kao pretežno urbano područje kategorizirano po NUTS 3 razini regije. Prema istom izvoru, 2012. godine je 56,7 posto stanovništva živjelo u pretežno ruralnim područjima, što je opet znatno više od prosjeka EU-27 koji iznosi 22,3 posto. ■

Tablica 1. Broj stanovnika u gradskim te ruralnim i prijelaznim naseljima Hrvatske u 2011., prema modelu diferencijacije Državnog zavoda za statistiku

Naselja	Broj naselja	Broj stanovnika	Udio stanovnika (%)
Gradska	143	2.324.144	54,2
Ruralna i prijelazna	6.613	1.960.745	45,8
Ukupno	6.756	4.284.889	100,0

Izvori: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, www.dzs.hr; "Model diferencijacije urbanih, ruralnih i prijelaznih naselja u Republici Hrvatskoj", Metodološke upute 67, Državni zavod za statistiku, Zagreb.

Uspješni projekti

Primjena metode scenarija u planiranju i razvoju ruralnih područja Hrvatske (CRORURIS)

Primjena metode scenarija u planiranju i razvoju ruralnih područja Hrvatske (CRORURIS) uspostavni je istraživački projekt koji se provodi uz financijsku potporu Hrvatske zaklade za znanost. Projekt se provodio u razdoblju od 1. listopada 2014. do 30. rujna 2017. godine. Glavni istraživač bio je doc. dr. sc. Aleksandar Lukić s Geografskog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a istraživački tim projekta, uz znanstvenike s navedenog odsjeka, činili su i znanstvenici sa Zavoda za agrarnu ekonomiku i ruralni razvoj Agronomskog fakulteta (Sveučilište u Zagrebu) te Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru.

Važnost je ovog projekta i u tome što predstavlja prvo sveobuhvatno znanstveno istraživanje u Hrvatskoj o mogućim scenarijima razvoja ruralnih područja. Njegov se značaj može sagledati i u tome što je u Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. za potrebe praćenja utjecaja mjera ruralnog razvoja, 99,24 posto područja Hrvatske definirano kao ruralno i mješovito područje, dok preostalih 0,76 posto područja Hrvatske čini gradsko područje urbanih aglomeracija. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, 75,08 posto stanovništva Hrvatske živi u ruralnom i mješovitom području, a samo 24,92 posto stanovništva živi u gradskom području urbanih aglomeracija.

Na razini Europske unije, ali i u državama članicama, pristupilo se izradi više scenarija razvoja ruralnih

područja (npr. SCENAR 2020, EURURALIS i dr.). Ruralna područja Hrvatske suočena su s demografskim, gospodarskim i nizom drugih izazova te se u okviru projekta CRORURIS provodi istraživanje koje će rezultirati oblikovanjem niza alternativnih scenarija razvoja ruralnih područja Hrvatske do 2030. godine. Ciljevi tih scenarija jesu: (i) oblikovanje konceptualnog okvira za razumijevanje suvremenih promjena u ruralnoj Hrvatskoj, (ii) oblikovanje metodološkog okvira za identificiranje dominantnih trendova u razvoju ruralnih područja Hrvatske i razmatranje trendova njihovog budućeg razvoja korištenjem metode Delfi, (iii) izrada varijantnih scenarija budućnosti ruralnih područja Hrvatske do 2030. godine, (iv) izrada internetskog atlasa ruralnih područja Hrvatske i (v) poticanje rasprave o poželjnoj budućnosti ruralne Hrvatske u akademskom i javnom diskursu.

Istraživačke aktivnosti na projektu obuhvatile su, uz analizu domaće i strane literature te prikupljanje i obradu statističkih podataka, i niz kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja dionika ruralnog razvoja. Na Prvom hrvatskom ruralnom parlamentu 2015. godine anketirani su voditelji Lokalnih akcijskih grupa (LAG), koje predstavljaju važne nove aktere razvoja ruralnih područja. Istraživanje je obuhvatilo i zadrugarstvo, njegove potencijale i ograničenja te ulogu u regionalnom i ruralnom razvoju Hrvatske. Obavljeni su i dubinski intervjui s izabranim poljoprivrednim zadrugama te s voditeljima zadružnih saveza. Uz članove istraživačkog tima, u završno oblikovanje scenarija metodom Delfi uključeno je 40-ak znanstvenika iz desetak različitih disciplina.

U okviru projekta CRORURIS istraživale su se tri teme za promišljanje scenarija razvoja ruralnih područja Hrvatske. Prva tema bila je promjena okoliša u ruralnim područjima uzrokovana ljudskim aktivnostima, u okviru koje se istraživala promjena zemljišnog pokrova. Druga tema istraživanja obuhvatila je istraživanje pojavnosti požara u ruralnim područjima kao posljedice deagrarizacije. Treća tema bila su tri scenarija mogućeg razvoja Dalmacije – monokultura turizma, održivi turizam i integralni razvoj.

Istraživanja u okviru projekta CRORURIS rezultirala su s osam publiciranih znanstvenih članaka, jednim radom prihvaćenim za objavu te pet radova koji su u postupku recenzije. Osim toga, šesnaest je radova predstavljeno na međunarodnim i domaćim znanstvenim konferencijama, a četiri su

znanstvenika sudjelovala na radionicama na temu daljinskih istraživanja u području detekcije promjena okoliša i nadzirane klasifikacije zemljišnog pokrova, na radionici modeliranja u sustavu za ekonomsko modeliranje utjecaja Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije na poljoprivredu i ruralna područja (CAPRI) i radionicama vezanim za programiranje u programima “R” i “R-Studio” te statistiku za znanstvenike iz društvenih znanosti na kojima su stekli nova znanja i vještine za kvantitativna istraživanja na projektu. Završni znanstveni skup na kojem su predstavljeni rezultati projekta i oblikovani scenariji održan je 22. rujna 2017. u Zagrebu. Više informacija o projektu dostupno je na mrežnim stranicama <http://www.croruris.info/> i https://www.pmf.unizg.hr/geog/znanost/domaci_projekti/croruris. ■

Izvor: CRORURIS, <http://www.croruris.info/> (pristupljeno 26. rujna 2017).

Inovacije u ruralnim sredinama

Kreativnost i inovativnost nužne su za uspješan ruralni razvoj. Pojam inovacija u ruralnim sredinama ima različita značenja i ovisi o razvijenosti i uvjetima poljoprivredne proizvodnje. Postoje različite definicije inovacija i različiti ih stručnjaci opisuju različito.

Europska komisija inovacije definira kao razvoj i uvođenje novih ideja (proizvoda, usluga i modela) koji su nastali primjenom novih metoda, tehnologija, procesa, suradnje i dr.

Inovacija može biti i prijenos znanja između regija ili zemalja, a prepoznata je kao učinkovit način pokretanja inovativnog ruralnog razvoja koji koristi lokalnoj zajednici. Širenje inovativnih procesa u seoskoj zajednici i poljoprivredi značajan je ekonomski, društveni i kulturni fenomen, a podrazumijeva i organizacijske promjene različitih institucija i razvojnih grupa.

Uloga inovacija naglašena je i u novoj politici ruralnog razvoja EU-a i prilagođena novim izazovima koji stoje pred ruralnom zajednicom u skladu s prioritetima Zajedničke poljoprivredne politike, a odnose se na klimatske promjene, obnovljive izvore energije, biološku raznolikost, restrukturiranje različitih sektora djelatnosti i sl.

Inovacije su usko vezane uz održivi razvoj te su značajne u sve četiri prioritetne osi politike ruralnog razvoja. Tako u okviru prve prioritetne osi (*Potporna kreativnosti i inovacijama u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru Europske unije*) mjere omogućavaju nove metode rada koje potiču inovacije u poljoprivrednom i šumarskom sektoru, razvoju stručnosti poljoprivrednika i

šumara, uključujući strukovno obrazovanje, pružanje informacija i savjetodavnih usluga. Inovacije su fokusirane na kupce i usklađivanje s njihovim promjenjivim potrebama, kako u pogledu proizvoda i usluga, tako i u pogledu načina na koji dolaze do njih, a usko su povezane s dobrom praksom.

Druga prioritetna os (*Inovativna i kreativna rješenja za upravljanje okolišem*) uključuje biološku raznolikost, očuvanje i razvoj ekoloških poljoprivrednih i šumarskih sistema i tradicionalnih poljoprivrednih krajolika, očuvanje voda te mjere usmjerene na smanjenje učinaka klimatskih promjena.

U trećoj prioritetnoj osi (*Kreativnost i inovacije za diversifikaciju ruralnih aktivnosti i kvalitetniji život*) inovacije predstavljaju spoj tradicionalnog, lokalnog znanja s formalnim znanjem prilagođenim suvremenom tržištu i kupcima. Da bi se to ostvarilo, nužni su suradnja, eksperimentiranje, prijenos znanja i vještina uz zadržavanje posebnosti svakog proizvoda ili procesa.

Četvrta, dopunska os politike ruralnog razvoja jest *LEADER pristup* – koncept kojeg financira Europska komisija. Lokalne akcijske grupe (LAG) vode cjelokupni proces koji uključuje inovacije, suradnju i umrežavanje.

Unutar Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020.² sadržane su mjere koje uključuju aktivnosti za poticanje inovacija i novih načina postizanja gospodarskog i društvenog napretka, uključujući i dobrobiti za ruralne zajednice i njihove stanovnike. ■

² <http://ruralnirazvoj.hr/> (pristupljeno 31. kolovoza 2017.).

Događanja

- **AESOP – Association of European Schools of Planning**, [http://www.aesop-planning.eu/AESOP Annual Congress 2018](http://www.aesop-planning.eu/AESOP%20Annual%20Congress%202018), “Making Space for Hope”, 12.-14. srpnja 2018., Göteborg, Švedska, najava organizatora – Sveučilište u Göteborgu: <http://www.chalmers.se/sv/institutioner/ace/kalendarium/Sidor/Making-space-for-hope.aspx>
- **ERSA – European Regional Science Association**, <http://www.ersa.org>
ERSA – Hrvatska sekcija
kontakt za Hrvatsku sekciju: dr. sc. Irena Đokić, idoikic@eizg.hr
58th ERSA Congress, “Places for People: Innovative, Inclusive and Liveable Regions”, 28.-31. kolovoza 2018., Cork, Irska, <http://ersa.org/events/58th-ersa-congress/>
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice) ostalih ERSA sekcija tijekom 2017./2018. godine možete provjeriti na: <http://ersa.org/upcoming-events/>
- **EURA – European Urban Research Association**, <http://www.eura.org>
kontakt za Hrvatsku: dr. sc. Dubravka Jurlina Alibegović, djurlina@eizg.hr
EURA 2018 Conference “Reconciling urban and regional strengths of the past with developments in the future”, 21.-23. lipnja 2018., Sveučilište u Tilburgu, Nizozemska, najava: <http://eira.org/conference-2018-tilburg/#sthash.hUZ8WwXh.dpbs>
- **RSA – Regional Studies Association**, <http://www.regionalstudies.org/>
predstavica za Hrvatsku: dr. sc. Marijana Sumpor, msumpor@eizg.hr
RSA Annual Conference 2018, “A World of Flows: Labour Mobility, Capital & Knowledge in an Age of Global Reversal & Regional Revival”, 3.-6. lipnja 2018., Università della Svizzera Italiana, Lugano, Švicarska, najava: <http://www.regionalstudies.org/conferences/conference/rsa-lugano-2018>
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice) nacionalnih i regionalnih RSA udruženja tijekom 2017. godine možete provjeriti na: <http://www.regionalstudies.org/conferences> i istraživačke potpore: <http://www.regionalstudies.org/funding>
- **RSAI – Regional Science Association International**, <http://www.regionalscience.org/>
12th RSAI World Congress 2018, “Spatial Systems: Social Integration, Regional Development and Sustainability”, 29. svibnja - 1. lipnja 2018., Goa, Indija, najava: <http://regionalscience.org/2018worldcongress/>
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice) nacionalnih i regionalnih RSAI udruženja tijekom 2017. godine možete provjeriti na: <http://www.regionalscience.org/~region2da0alh/>
- **HEM – Hrvatska evaluatorska mreža**, (Ekonomski institut, Zagreb, www.eizg.hr), organizira 2. Regionalnu konferenciju evaluatora zapadnog Balkana (WBEN) 2017., u suradnji sa Slovenskim društvom evalvatorjev – SDE i Hrvatskom sekcijom Europskog udruženja regionalnih istraživanja (ERSA); 25.-26. listopada 2017., Zagreb, Hotel International, <http://www.eizg.hr/hr-HR/Poziv-na-2-Regionalnu-konferenciju-evaluatora-zapadnog-Balkana-1913.aspx>

Obrazovanje

- **Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam “Dr. Mijo Mirković”**

Specijalistički poslijediplomski studij “Europske integracije, regionalni i lokalni razvoj”, informacije na e-mail: sagaber@unipu.hr ili ikersan@unipu.hr

- **Sveučilište u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Studij agroekonomika, predmet Regionalni i ruralni razvoj, <http://www.pfos.unios.hr/hr/nastava/studiji-nastava/preddiplomski-sveucilisni-studij/agroekonomika-preddiplomski/2-godina/regionalni-i-ruralni-razvoj/>

- **Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet**

Specijalistički poslijediplomski studij “Menadžment u javnom sektoru”, <https://www.efri.uniri.hr/hr/study/menadzment-u-javnom-sektoru>

- **Sveučilište u Zadru i Sveučilište u Teramu (Italija)**

Združeni poslijediplomski sveučilišni studij “Sociologija regionalnog i lokalnog razvoja”, <http://www.unizd.hr/sociologija/Me%C4%91unarodnidoktorskistudijSocReg/tabid/4950/Default.aspx>

- **Sveučilište u Zagrebu**

Centar za poslijediplomske studije, sveučilišni interdisciplinarni poslijediplomski specijalistički studij “Upravljanje gradom”, <http://www.unizg.hr/istrazivanje/specijalisticki-studiji/sveucilisni-interdisciplinarni-specijalisticki-studiji/upravljanje-gradom/>

Centar za poslijediplomske studije, sveučilišni interdisciplinarni poslijediplomski specijalistički studij “Priprema i provedba EU projekata”, <http://www.unizg.hr/istrazivanje/specijalisticki-studiji/sveucilisni-interdisciplinarni-specijalisticki-studiji/eu-projekti/>

Ekonomski fakultet, poslijediplomski specijalistički studij “Lokalni ekonomski razvoj”, <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=7460>

Geografski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, poslijediplomski doktorski studij geografije, http://www.pmf.unizg.hr/geog/doktorski_studij/program_i_struktura_studija i diplomski sveučilišni studij geografije, smjer Prostorno planiranje i regionalni razvoj: https://www.pmf.unizg.hr/geog/nastava/raspored_predavanja/prostorno_planiranje

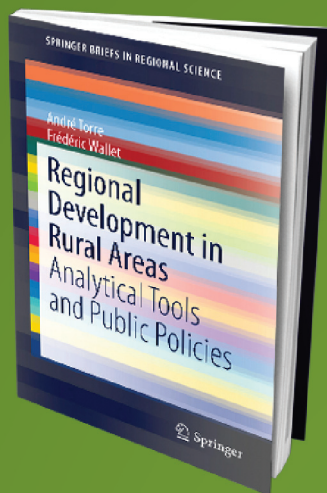
Fakultet političkih znanosti, poslijediplomski specijalistički studiji “Lokalna demokracija i razvoj”, http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki_studiji/lokalna_demokracija_i_razvoj i “Prilagodba Europskoj uniji: Upravljanje projektima i korištenje fondova i programa EU”, http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki_studiji/pEU

Edukativne aktivnosti drugih institucija

- **Hrvatska evaluatorska mreža – HEM**, (Ekonomski institut, Zagreb) organizira 3. Regionalni trening evaluatora zapadnog Balkana i jugoistočne Europe, u suradnji sa Slovenskim društvom evaluatorjev – SDE i Hrvatskom sekcijom Europskog udruženja regionalnih istraživanja (ERSA), 23.-24. listopada 2017. godine u Zagrebu, <http://www.eizg.hr/hr-HR/Poziv-za-prijavu-na-3-Regionalni-trening-evaluatora-zapadnog-Balkana-i-jugoistocne-Europe-1885.aspx>

- **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU)**, edukacijski program, <http://www.strukturnifondovi.hr/edukativne-aktivnosti>

- **Državna škola za javnu upravu (DŠJU)**, edukacijski program, <https://www.dsju.hr/dsju/program/workshop/list>

Regional Development in Rural Areas: Analytical Tools and Public Policies

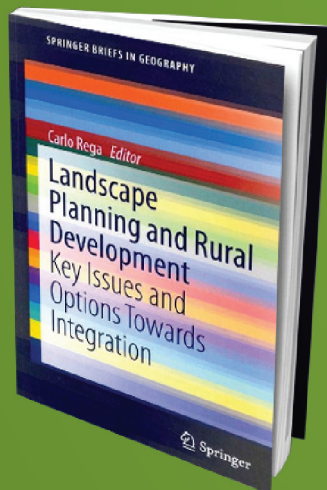
André Torre i Frédéric Wallet, ured., 2016, *Regional Development in Rural Areas: Analytical Tools and Public Policies*, Cham: Springer International Publishing, ISBN: 978-3-319-02371-7.

Knjiga sadrži analitičke alate koji se koriste u istraživanjima razvoja ruralnih i periurbanih područja. Cilj knjige jest pobliže razjasniti temu te doprinijeti boljem razumijevanju povezanosti regionalnog ili teritorijalnog razvoja i ruralnog razvoja. U knjizi se postavljaju pitanja vezana za spoznaje i definicije ruralnog razvoja u studijama ruralnog i regionalnog razvoja, ispituje se literatura o regionalnom i teritorijalnom razvoju i politika regionalnog razvoja i planiranja. Također donosi scenarije za budućnost ruralnih područja, s fokusom na europska područja.

Evaluation of Agricultural Policy Reforms in the European Union: The Common Agricultural Policy 2014-20

Organization for Economic Cooperation and Development, ured., 2017, *Evaluation of Agricultural Policy Reforms in the European Union: The Common Agricultural Policy 2014-20*, Paris: Organization for Economic Cooperation and Development, ISBN-13: 978-9264278684.

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) primarni je instrument poljoprivredne politike Europske unije. Ovaj izvještaj usmjeren je na nove oblike i institucionalni kontekst trenutne ZPP 2014. – 2020, kojeg su usvojili Europski parlament i Europsko vijeće u prosincu 2013. godine. Osobita pažnja posvećena je instrumentima upravljanja rizikom te mjerama u okolišu. Zaključci u izvještaju podloga su za buduće reforme ZPP-a.

Landscape Planning and Rural Development: Key Issues and Options Towards Integration

Carlo Rega, ured., 2014, *Landscape Planning and Rural Development: Key Issues and Options Towards Integration*, Cham, Heidelberg, New York, Dordrecht, London: Springer, ISBN: 978-3-319-05758-3.

Knjiga nastoji doprinijeti trenutnoj raspravi na temu integracije politike ruralnog razvoja i krajobraznog planiranja u ruralnim područjima. Naglašena su ključna pitanja i mogućnosti sinergije između krajobraznog planiranja i europskih razvojnih politika, osobito Politike ruralnog razvoja EU-a te Zajedničke poljoprivredne politike. U knjizi su sadržane studije slučaja iz različitih ruralnih konteksta i krajobraza, s ilustracijama alata i opcija koji omogućuju operacionalizaciju integriranog pristupa. Predložene su preporuke i smjernice za oblikovanje politika.

Poziv

Ako ste došli do zanimljivih znanstvenoistraživačkih spoznaja i rezultata, provodite uspješan razvojni projekt i želite podijeliti informacije o tome, ili pripremate događaj o kojem želite informirati kolegice i kolege, slobodno nam prosljedite informaciju koju ćemo rado uključiti u jedan od sljedećih brojeva **Regio-novosti**.